

Тарас Фаль

Ми часто стикаємося з хворобами і завжди у таких обставинах у нашій голові рояться думки на кшталт: за що мені це все?, хіба я на це заслуговую? та інші. Доречніше буде спитати себе: чому мені дана ця хвороба? , може, я зробив щось не так?, що Господь прагне сказати мені цим випробуванням? У пошуках відповідей варто звернутися до двотисячолітньої християнської традиції.

Зі Св. Письма довідуємося, що Господь створив людину свobodною, дарував їй богоподібність (пор. Бт 1, 26). Чинячи гріх, людина перетворює дану їй Творцем свободу у сваволю і таким чином зневажає свою богоподібність. У світлі святоотцівської богословської спадщини наш стан після гріхопадіння є «дитячою хворобою». Гріх є протиприродним людському еству, і одним з його наслідків є хвороба. Ми читаємо у біблійних та літургійних тестах, що «Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним» (пор. Ів 3,16). Будучи зраненою гріхом, людина не може сама себе вилікувати, тому, прийшовши на землю, Господь наш Ісус Христос зціляв недужих і немічних звертаючись до них словами: «...іди і більше не гріши» (пор. Ів8, 11). З цих євангельських слів можна зробити висновок, що хвороба пов'язана з гріхом. Господь наш Ісус Христос виявив найбільшу любов до нас, грішних, зволивши підвестись на хресті, щоб своєю смертю дарувати нам відкуплення від гріха і життя вічне. Все, що Господь робить для нас, Він робить для нашого добра навіть тоді, коли нам видається, що це покарання. Бог любить нас і завжди хоче, щоб грішник навернувся і жив, навіть якщо це означає перейти через терпіння.

Існує ще один погляд на хворобу людини.З посиланням на святоотцівську спадщину (св. Антоній Великий) богослови пояснюють, що Бог не відвертається від грішників, а як люблячий і милосердний батько дає «впалій» людині можливість направити життя. Будучи лікарем душ і тілес, Він зціляє людину, яка хоче покаятися. Проте як і кожен лікар, Господь дає людині ліки, які не завжди є солодкими і приємними, а навпаки - важкими для прийняття. Таким ліком і може бути хвороба, котра дана Богом для того,

щоб ми зрозуміли, що гріх має надзвичайно руйнівну силу і діє безпосередньо на наше життя.

Прагнення Небесного Отця запобігти нашій гріховній недузї вичерпно окреслює церковнослов'янське слово «мзда», тобто винагорода, заплата за що-небудь. Воно краще підходить для окреслення допомоги зі сторони Господа, ніж українське слово «кара». У книзі пророка Єзекії читаємо: «Клянусь, як от живу я, - слово Господа Бога, - я не бажаю смерті грішника; бажаю, щоб він відвернувся від своєї поведінки і жив» (пор. Єз 33, 11). Бог, бачачи наш переступ, не прагне нас за це покарати, але дає можливість покаятися та повернути наше життя до стану благодаті та блаженства богоспількування. Ісус у своїй прилюдній проповіді повторював слова пророка Осії (пор. Ос 6, 6), що не хоче жертви, але милосердя (пор. Мт 9, 13). Саме милосердям з боку нашого Всемогутнього Бога є дані нам випробування у вигляді різних хворіб, страждань або терпінь, бо їх Господь допускає для преображення нашого гріховного способу життя або ще більшого утвердження у вірі.

Хвороба може бути дана людині і як випробування у вірі, тобто допуст Божий. Згадаймо біблійну розповідь про старозавітного праведника Йова, який був вірним Богові, заможним та щасливим, але Бог допускає, щоб у нього все було забране. І ось коли цей чоловік став хворим, злиденним та нещасним, він не засумнівався в Богові, але продовжував вірувати, за що був винагороджений (пор. Йов 1-42). У подібному ключі можна згадати Лазаря – головного героя притчі, якою навчав Христос: він без нарікань терпляче зносив хворобу і тим самим був удостоєний упокоєння на лоні Авраама й уник посмертних страждань багача, який у земному житті розкошував (пор. Лк 16, 19-31). Наші страждання, як навчає Катехизм УГКЦ, є доповненням спасительної жертви Христа та нашою участю у його терпінні.

Хвороба або якісь інші випробування можуть бути допущені Богом з метою нашого утвердження та витривання у вірі. Життя багатьох святих нам переповідають їх нелегку долю: їхній шлях був встелений випробуваннями, хворобами, стражданням. Апостол народів Павло у листі до Коринтян пише про свою «колючку», тобто хворобу, або, іншими словами, страждання, яке терпів. Він просить Господа забрати її в нього, але Господь відповів, що Павло і так має багато благодаті Божої. Відтак апостол з гідністю переносить це випробування впродовж всього життя і тим самим заслуговує на винагороду (II Кор 12, 7).

Звертаючись із словами підтримки до коринтської спільноти, Апостол народів твердить, що Господь не допустить, щоб людині було дане випробування понад її силу. Саме тому

можемо сказати, що наш люблячий Батько завжди опікується нами, навіть тоді, коли ми переносимо хвороби, спокуси чи якісь інші недомагання. Також апостол додає, що разом із спокусою Він дає нам сили перемогти її: «Бог вірний, він не допустить, щоб вас спокушувано над вашу спроможність, але разом із спокусою дасть вам змогу її перенести» (пор. I Кор 10, 13).

У нашому духовному житті ми часто проявляємо недосвідченість, тому наш Небесний Отець, намагаючись захистити нас від гріха, може посилати нам різноманітні випробування для того, щоб нас напоумити та врятувати від важкого упадку. Часом Господь наділяє стражданням цілу спільноту осіб, а деколи у часі хвороби страждає усе людство. Тут можна згадати різні пошесті та хвороби, які зустрічаються у всі часи, або переслідування християн у різні епохи. Все це є для того, щоб вказати нам на якісь вади суспільства, або для того, щоб зростити ціле гроно праведників, тим самим показуючи приклад богопосвяченого та богоугодного життя.

Господь не є інструментом негайної справедливості, який зсилає карі на всіх, хто його не послухає. Він є нашим милосердним Отцем, який хоче нам тільки добра. Він завжди дає нам можливості для усвідомлення гріховності, поправи життя та покаяння. Це може проявлятися через різного роду хвороби, випробування або спокуси. Будь-яка хвороба може спричинити смерть, але Господь подарував нам Себе, розіп'явшись на хресті, а відтак, дарував і безсмертя. Тобто смерть, у християнському розумінні, вже більше нам не страшна, бо є переходом у вічне блаженство богоспількування.

У молитві «За кращу долю українського народу», яку склав слуга Божий митрополит Андрей Шептицький, ми молимося: «Віримо й надіємося, що тяжкі ті допусти зіслав Ти на людський рід як досвід, а не як кару...». Тому у різних важких випробуваннях маємо просити Господа про допомогу, щоб терпеливо, з великим смиренням та покорою знести їх. Маймо міцну віру та покладаймо всю надію на милість Божу та заступництво всіх святих і особливу опіку Божої Матері над усіма нами.

Тарас ФАЛЬ, Хвороба. Промисел Божий, чи кара за гріхи? // СЛОВО №2 (82), червень-серпень 2020